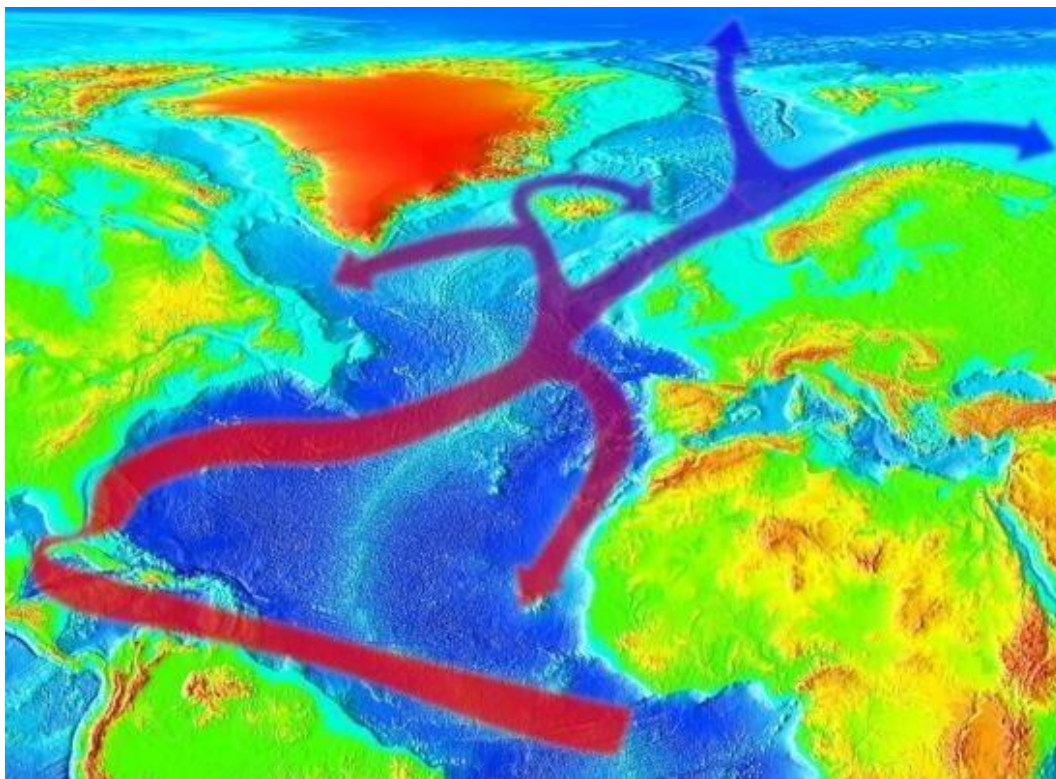

Kas eelolev talv tuleb tuhande aasta karmim?

Kas eelolev talv tuleb tuhande aasta karmim? Autor/allikas: Wikipedia

Mõni aeg tagasi tekitas laialdast vastukaja teade, et 2010./2011. aasta talv võib Euroopasse tuua sellise pakase, millist pole sajandeid nähtud.

Mõni aeg tagasi tekitas laialdast vastukaja teade, et 2010./2011. aasta talv võib Euroopasse tuua sellise pakase, millist pole sajandeid nähtud.

Nimelt olevat Poola meteoroloogia ja veemajanduse instituudi (ehk Poola ilmateenistuse) klimatoloogid leidnud, et Golfi hoovuse aeglustumine põhjustab erakordselt käre pakase. Septembri algupäevil levitati meedias aga pommuudist, et Golfi hoovus võib koguni seiskuda selle naftakoguse tõttu, mis sattus Mehhiko lahte puurtornide avarii tagajärjel. Kui 19. septembril sadas Põhja-Eestis kohati tihedat rahet, nenditi, et küllap see ongi esimene märk jubedast talvest.

Kas rekordkülma talve ennustustel on alust?

[Keskkonnaministeeriumi kodulehel](#) kommenteeris EMHI arendusosakonna peaspetsialist klimatoloog Ain Kallis:

On üldteada, et Golfi hoovus on radiaator, mis soojendab Põhja-Euroopat. Kui nimetatud veevool ei suubuks kuumast Mehhiko lahest Põhja-Atlandi hoovusse, oleks meie kliima sarnane Siberi või Põhja-Kanada sama laiuskraadi aladega, meie segametsade asemel laiuks tundra või metsatundra. Golfi hoovus on väga võimas – üle 100 km lai ning üle 800 m sügav.

On arvatud, et Golfi hoovus veab endaga kaasas soojushulka, mis kataks sajakordselt inimkonna energiavajaduse!

Golfi hoovus hakkas peavalu tekitama viie aasta eest, kui brittide Southamptoni okeanograafiakeskusest pärit ekspeditsioon leidis, et hoovus on 12 aasta jooksul nõrgenenud 30 protsendi võrra. Arvutused näitasid koguni, et hoovuse samas tempos nõrkemine langetaks Inglismaal õhutemperatuuri kiirusega kraad kümne aastaga. 2009. aasta jaanuaripakaste ajal demonstreeriti seal kosmosepilte lumistest Briti saartest vaat selline hakkabki Inglismaa välja nägema ilma Golfi hoovuseta!

Miljonitele lohutuseks osundasid aga mitmed, näiteks NASA teadlaste uurimused vastupidisele, hoovuse soojenemise tendentsile.

Suur avarii naftapuurtornidega Mehhiko lahes lisas õli tulle diskussioonidele hoovuse saatuse üle. Itaalia teadlase Gianluigi Zangari väitel põhjustab naftaleke vee temperatuuri alanemise Põhja-Atlandil ligi 10 kraadi võrra!

Kas meid ootabki ees taoline järsk kliimamuutus, nagu seda demonstreeriti katastrooffilmis „Päev pärast homset“? Brittide kliimaprogrammide üks juhte Chris West väidab, et Golfi hoovuse seiskumine võib aset leida vaid tohutute magevee koguste sattumisel Põhja-Atlandil hoovuse tee. (Ei ole selge, kust see vesi peaks tulema, isegi arvesse võttes sulavat Gröönimaad.)

Vene Teaduste Akadeemia okeanoloogiainstituudi asedirektor Mihhail Flint: „Golfi hoovus pole surnud, ta elab suurepäraselt! Ökoloogiline katastroof puurtornidega mõjutas tugevalt Mehhiko lahe seisundit, kuid see ei suuda tappa hoovust.“

Mitmete maade teadlaste arvates võiks Golfi hoovusele saatuslikuks saada vaid väga suure koguse mageda vee jõudmine hoovuse tee või siis ookeani põhjas oleva mäeaheliku kiire kerkimine Šotimaa ja Islandi vahele. Need võimalused on aga väga vähe tõenäolised, vähemalt lähemas tulevikus. Ja üldse, nn kiired kliimamuutused ei toimu sugugi sellise stsenaariumi järgi, nagu võisime näha eelpool mainitud filmis.

Lõpetuseks. Kas talv tuleb külm, normaalne või soe, seda ei oska keegi täpselt ennustada, isegi mitte suurimad meteokeskused. (Vene ilmateenistus lubab küll, et seekord saabub ehtne vene talv).

Loodame, et meie näeme nn Harju keskmist talve, mis peaks pehmem olema meie külmapooluse Jõgeva keskmisest. Igatahes tuhande aasta, isegi sajandi külmim see eesootav talv küll ei tule.

Viimase poole sajandi Eesti talvede

külmemad ja soojemad keskmised õhutemperatuurid

(detsember-veebruar)

Külmemad:

1984/85 -9,3

1978/79 9,3

1969/70 8,9

1986/87 8,3

2009/10 7,5 (8. koht)

Soojemad:

2007/08 + 0,9

1991/92 0,2

1974/75 0,4

1988/89 0,5

1992/93 0,6

Toimetaja: Novaator